

SMĚRNICE KOMISE 2000/52/ES

ze dne 26. července 2000,

kterou se mění směrnice 80/723/EHS o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 86 odst. 3 této smlouvy,
vzhledem k těmto důvodům:

- (1) směrnice Komise 80/723/EHS¹ naposledy pozměněná směrnicí 93/84/EHS² ukládá členským státům, aby zajistily průhlednost finančních vztahů mezi veřejnou mocí a veřejnými podniky. Směrnice 80/723/EHS vyžaduje, aby členské státy uchovávaly určité finanční informace a předkládaly je Komisi na požádání a jiné informace aby jí předkládaly v podobě výročních zpráv;
- (2) různá odvětví hospodářství, kterým byla v minulosti vlastní existence národních, regionálních nebo místních monopolů, byly nebo jsou částečně nebo plně otevírány hospodářské soutěži na základě Smlouvy nebo předpisů přijatých členskými státy a Společenstvím. Tento proces zdůraznil, jaký význam má zajistit, aby byla pravidla hospodářské soutěže obsažená ve Smlouvě v těchto odvětvích spravedlivě a účinně uplatňována, zejména aby nedocházelo k zneužívání dominantního postavení ve smyslu článku 82 Smlouvy a státní podpory ve smyslu článku 87 Smlouvy, pokud nejsou slučitelné s pravidly společného trhu, aniž je dotčeno možné použití čl. 86 odst. 2 Smlouvy;
- (3) v takovýchto odvětvích členské státy často udělují zvláštní nebo výlučná práva určitým podnikům nebo poskytují určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu náhrady ve formě plateb či jinak. Tyto podniky rovněž často vstupují do hospodářské soutěže s jinými podniky;
- (4) podle čl. 86 odst. 2 a 3 Smlouvy je v zásadě záležitostí členského státu, zda pověří určitý podnik poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, které sám stanoví, přičemž úkolem Komise je dohlížet na správné uplatňování uvedeného článku;
- (5) ustanovení čl. 86 odst. 1 Smlouvy požaduje, aby pokud jde o veřejné podniky a podniky, kterým členské státy udělily zvláštní nebo výlučná práva, nepřijmou tyto státy ani neponechají v platnosti opatření odporující pravidlům Smlouvy. Ustanovení čl. 86 odst. 2 Smlouvy se vztahuje na podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu. Ustanovení čl. 86 odst. 3 Smlouvy vyžadují, aby Komise dohlížela na uplatňování článku 86 a vydávala členským státům potřebné směrnice a

¹ Úř. věst. č. L 195, 29. 7. 1980, s. 35.

² Úř. věst. č. L 254, 12. 10. 1993, s. 16.

rozhodnutí. Výkladová ustanovení přiložená ke Smlouvě Protokolem o systému veřejnoprávního vysílání v členských státech uvádějí, že ustanovení Smlouvy o založení Evropského společenství se nedotýkají pravomocí členských států financovat veřejnoprávní vysílání, pokud je takové financování poskytováno organizacím pro veřejnoprávní vysílání k plnění veřejných služeb, jak jsou svěřeny, vymezeny a organizovány v každém členském státě, a pokud takové financování neovlivňuje obchodní podmínky a hospodářskou soutěž ve Společenství v míře, která by vyla v rozporu se společným zájmem, přičemž se přihlíží k naplnění veřejné služby. Aby mohla zaručit uplatňování článku 86 Smlouvy, musí mít Komise k dispozici nezbytné informace. K tomu je třeba stanovit podmínky pro dosažení průhlednosti;

- (6) složité situace spojené s různými formami veřejných a soukromých podniků, jimž byla udělena zvláštní nebo výlučná práva nebo které byly pověřeny poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, s rozmanitostí činností, které může vykonávat jediný podnik a s různým stupněm liberalizace trhu v různých členských státech by mohly ztížit uplatňování pravidel hospodářské soutěže, a zejména článku 86 Smlouvy. Je proto nezbytné, aby měly členské státy a Komise k dispozici podrobné údaje o vnitřní finanční a organizační struktuře těchto podniků, zejména oddělené a spolehlivé účetnictví různých činností prováděných jedním a tímž podnikem. Tyto informace nejsou vždy dostupné nebo nejsou vždy dostatečně podrobné a spolehlivé;
- (7) takové účty by měly dokládat rozdíl mezi jednotlivými činnostmi, náklady a výnosy spojené s každou z nich a způsoby přičítání nebo přidělování nákladů a výnosů. Takové oddělené účetnictví by mělo být k dispozici jednak pro výrobky nebo služby, na které členský stát udělil zvláštní nebo výlučné právo nebo pověřil podnik poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, jednak pro ostatní výrobky nebo služby, který podnik vyrábí nebo poskytuje. Povinnost oddělení účetnictví by se neměla vztahovat na podniky, jejichž činnost je omezena na poskytování služeb obecného hospodářského zájmu a které nevykonávají činnosti mimo hranice těchto služeb. Zdá se, že není nutné požadovat oddělení účetnictví v rámci služeb obecného hospodářského zájmu nebo v rámci zvláštních nebo výlučných práv, pokud to není nutné pro rozdělení nákladů a výnosů mezi dotyčné služby a výrobky a služby výrobky nespádající mezi služby obecného hospodářského zájmu nebo zvláštní či výlučná práva;
- (8) nejúčinnějším prostředkem zajištění spravedlivého a účinného uplatnění pravidel hospodářské soutěže na tyto podniky je požadavek, aby členské státy zajistily, že příslušné podniky budou vést oddělené účetnictví. Komise přijala sdělení o službách obecného hospodářského zájmu v Evropě³, ve kterém zdůrazňuje jejich důležitost. Je nutné vzít v úvahu význam dotčených odvětví, které mohou zahrnovat služby obecného zájmu, silné postavení na trhu, které mohou dané podniky mít, a zranitelnost začínající hospodářské soutěže v odvětvích, která byla liberalizována. V souladu se zásadou přiměřenosti je nutné a vhodné stanovit pravidla pro povinnost vést oddělené účetnictví, aby bylo dosaženo základního cíle průhlednosti. Tato směrnice

³ Úř. věst. č. C 281, 26. 9. 1996, s. 3.

nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaných cílů, v souladu s čl. 5 třetím pododstavcem Smlouvy;

- (9) v některých odvětvích vyžadují předpisy přijaté Společenstvím, aby členské státy a některé podniky vedly oddělené účetnictví. Je nezbytné zajistit rovné zacházení se všemi hospodářskými činnostmi v rámci Společenství a rozšířit povinnost vést oddělené účetnictví na všechny srovnatelné situace. Tato směrnice by neměla měnit zvláštní pravidla stanovená pro stejné účely jinými předpisy Společenství a neměla by se vztahovat na činnosti podniků, na které se vztahují uvedené předpisy;
- (10) s ohledem na omezený možný dopad na hospodářskou soutěž a za účelem odstranění nadměrné administrativní zátěže není prozatím nutné vyžadovat po podnicích s celkovým ročním čistým obratem pod 40 milionů eur vedení odděleného účetnictví. S ohledem na omezený možný dopad na obchod mezi členskými státy není prozatím nutné vyžadovat vedení odděleného účetnictví u některých druhů služeb. Tato směrnice by se měla uplatňovat, aniž by byla dotčena jakákoli jiná pravidla týkající se sdělování informací Komisi členskými státy;
- (11) zdá se, že v případech, kdy byla stanovena náhrada za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu na přiměřené období otevřeným, průhledným a nediskriminačním postupem, není nutné vyžadovat po podnicích vedení odděleného účetnictví;
- (12) článek 295 Smlouvy stanoví, že Smlouva se nijak nedotýká úpravy vlastnictví, uplatňované v členských státech. Při uplatňování pravidel hospodářské soutěže by nemělo docházet k žádné neopodstatněné diskriminaci mezi veřejnými a soukromými podniky. Tato směrnice by se měla vztahovat na veřejné i soukromé podniky;
- (13) členské státy mají různé územně správní členění. Tato směrnice by se měla vztahovat na veřejnou moc na všech úrovních ve všech členských státech;
- (14) je proto třeba pozměnit směrnici 80/723/EHS,

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Směrnice 80/723 se mění takto:

1. 1. Název se nahrazuje tímto:
„Směrnice Komise 80/723/EHS ze dne 25. června 1980 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků“.
2. 2. Články 1 a 2 se nahrazují tímto:
„*Článek 1*
1. Členské státy zajistí za podmínek stanovených v této směrnici, že finanční vztahy mezi veřejnou mocí a veřejnými podniky jsou průhledné a zřetelně ukazují
a) veřejné prostředky poskytované veřejnou mocí přímo daným veřejným podnikům,

- b) veřejné prostředky poskytované veřejnou mocí prostřednictvím veřejných podniků nebo finančních institucí,
 - c) skutečné použití těchto veřejných prostředků.
2. Aniž jsou dotčeny zvláštní předpisy přijaté Společenstvím, zajistí členské státy, aby se finanční a organizační struktura každého podniku, který je povinen vést oddělené účty, správně promítala do oddělených účtů tak, aby zřetelně ukazovaly
- a) náklady a výnosy spojené s různými činnostmi,
 - b) podrobný popis způsobů, kterými jsou náklady a výnosy přiřítány nebo přidělovány různým činnostem.

Článek 2

Pro účely této směrnice se rozumí

- a) „veřejnou mocí“ veškerá veřejná moc, včetně státu a regionálních, místních a všech ostatních územní samosprávných celků;
- b) „veřejným podnikem“ jakýkoli podnik, nad nímž může veřejná moc přímo nebo nepřímo vykonávat rozhodující vliv vlastnictvím takového podniku, svou finanční účastí v něm nebo pravidly, jimiž je řízen,
- c) „veřejným podnikem v odvětví zpracovatelského průmyslu“ jakýkoli podnik, jehož hlavní činnost, vymezená jako činnost představující nejméně 50 % ročního obrátu, je v odvětví zpracovatelského průmyslu. Jedná se o podniky, jejichž činnosti spadají do kategorie D – Zpracovatelský průmysl (jež zahrnuje podkategorie DA až DN) klasifikace NACE (rev. 1).*;
- d) „podnikem povinným vést oddělené účty“ jakýkoli podnik, kterému členský stát udělil zvláštní nebo výlučná práva podle čl. 86 odst. 1 Smlouvy nebo podnik pověřený poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu podle čl. 86 odst. 2 Smlouvy, který je příjemcem státní podpory v jakékoli podobě, včetně subvencí, podpor nebo náhrad, v souvislosti s těmito službami, a který provozuje i jiné činnosti;
- e) „různými činnostmi“ jednak veškeré výrobky nebo služby, na které byla podniku udělena zvláštní nebo výlučná práva, nebo veškeré služby obecného hospodářského zájmu, kterými byl podnik pověřen, a jednak každý jiný samostatný výrobek nebo služba, jehož výrobou nebo poskytováním se podnik zabývá;
- f) „výlučnými právy“ práva, která členský stát uděluje jednomu podniku prostřednictvím jakéhokoli právního nebo správního nástroje, který mu vyhrazuje právo poskytovat služby nebo vykonávat činnost na určitém území,
- g) „zvláštními právy“ práva, která členský stát uděluje omezenému počtu podniků prostřednictvím jakéhokoli právního nebo správního nástroje, který na určitém území

- omezuje počet těchto podniků, které jsou oprávněny poskytovat služby nebo vykonávat činnost podle jiných než objektivních, poměrných a nediskriminačních kritérií, na dva nebo více,
- určuje podle takových kritérií několik konkurenčních podniků oprávněných poskytovat služby nebo vykonávat činnost nebo
- přiznává jednomu nebo více podnikům podle takových kritérií právními nebo správními předpisy výhody, které výrazně ovlivňují schopnost jakéhokoli jiného podniku poskytovat stejné služby nebo vykonávat stejnou činnost na tomtéž území za v zásadě stejných podmínek.

2. Má se za to, že veřejná moc má rozhodující vliv, pokud ve vztahu k určitému podniku přímo či nepřímo

- a) drží většinu upsaného základního kapitálu takového podniku,
- b) kontroluje většinu hlasů spojených s akciemi vydanými takovým podnikem nebo
- c) mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu takového podniku.

* Úř. věst. č. L 83, 3. 4. 1993, s. 1.“

3. 3. V článku 3 se slova „podle článku 1“ nahrazují slovy „podle čl. 1 odst. 1“.

4. 4. Vkládá se nový článek, který zní:

„Článek 3a

1. Aby byla zajištěna průhlednost podle čl. 1 odst. 2, přijmou členské státy opatření nezbytná k tomu, aby v kterémkoli podniku povinném vést oddělené účty

- a) byly vnitřní účty odpovídající různým činnostem oddělené,
- b) byly veškeré náklady a výnosy správně přičteny nebo rozděleny na základě důsledně uplatňovaných a objektivně zdůvodnitelných zásad analytického účetnictví,
- c) byly zásady analytického účetnictví, podle kterých se jednotlivé účty vedou, jasně stanoveny.

2. Odstavec 1 se vztahuje pouze na činnosti, na které se nevztahují zvláštní předpisy Společenství, a jsou jím dotčeny povinnosti členských států nebo podniků vyplývající ze Smlouvy nebo z těchto zvláštních předpisů.“

5. 5. Články 4 a 5 se nahrazují tímto:

„Článek 4

1. Co se týče průhlednosti podle čl. 1 odst. 1, nevztahuje se tato směrnice na finanční vztahy mezi veřejnou mocí a

- a) veřejnými podniky, které se zabývají službami, jejichž poskytování nemůže podstatně ovlivnit obchod mezi členskými státy,

- b) centrálními bankami,
 - c) veřejnými úvěrovými institucemi, pokud se jedná u vklady veřejných prostředků, které u nich uloží veřejná moc za obvyklých obchodních podmínek,
 - d) veřejnými podniky, jejichž čistý roční obrat nedosáhl celkové výše 40 milionů eur během dvou finančních let předcházejících roku, kdy byly poskytnuty nebo použity prostředky zmíněné v čl. 1 odst. 1. Avšak pro veřejné úvěrové instituce je odpovídajícím kritériem celková bilance 800 milionů eur.
2. Co se týče průhlednosti podle čl. 1 odst. 2, nevztahuje se tato směrnice na
- a) podniky, které se zabývají službami, jejichž poskytování nemůže podstatně ovlivnit obchod mezi členskými státy,
 - b) veřejnými podniky, jejichž čistý roční obrat nedosáhl celkové výše 40 milionů eur během dvou finančních let předcházejících roku, ve kterém využívaly zvláštního nebo výlučného práva uděleného členským státem podle čl. 86 odst. 2 Smlouvy; avšak pro veřejné úvěrové instituce je odpovídajícím kritériem celková bilance 800 milionů eur,
 - c) podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu podle čl. 86 odst. 2 Smlouvy, jestliže státní podpora v jakékoli podobě, včetně subvencí, podpor nebo náhrad, kterou obdržely, byla stanovena na přiměřené období otevřeným, průhledným a nediskriminačním postupem.

Článek 5

1. Členské státy zajistí, že údaje o finančních vztazích uvedených v čl. 1 odst. 1 jsou uchovávány k dispozici Komisi po dobu pěti let od konce finančního roku, v němž byly veřejné prostředky poskytnuty daným veřejným podnikům. Byly-li však veřejné prostředky použity v dalším finančním roce, běží pětiletá lhůta od konce tohoto finančního roku.
 2. Členské státy zajistí, že údaje o finanční a organizační struktuře podniků uvedené v čl. 1 odst. 2 jsou uchovávány k dispozici Komisi po dobu pěti let od konce finančního roku, ke kterému se vztahují.
 3. Shledá-li to Komise nezbytným, sdělí jí členské státy na její žádost údaje podle odstavců 1 a 2, případně spolu s podklady nezbytnými k jejich posouzení, zejména o sledovaných cílech.“
6. V čl. 5a odst. 3 se slovo „ECU“ nahrazuje slovem „eur“.
 7. V čl. 6 odst. 1 se slova „podle čl. 5 odst. 2“ nahrazují slovy „podle čl. 5 odst. 3“.

Článek 2

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 31. července 2000. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Ustanovení čl. 1 odst. 2 směrnice 80/723/EHS ve znění této směrnice se použije ode dne 1. ledna 2002.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Článek 3

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Článek 4

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne 26. července 2000.

Za Komisi
Mario MONTI
člen Komise